

# ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET  
TULAJDONA.  
TELEFON : 158 szám.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYVE.  
MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN ÉS 15-ÉN

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:  
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCZA 10 SZÁM  
TELEFON : 158 SZÁM

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lei, rendes tagdíja évi 200 lei, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lei. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lej pótdíj ellenében kapják. 20

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

**TÖRÖK BÁLINT**

AZ E. G. E. TITKÁRA.

Előfizetési díj nem tagok részére:  
Egy évre 400 lei Negyed évre 100 lei  
Fél évre 200 lei Egyes szám 8 lei

## A 100 éves O. M. G. E.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület most ülte meg százéves fennállásának emlékünnepejét diszközgyűlés keretében. A diszközgyűlés gróf *Széchenyi* Istvánnak, az O. M. G. E. alapítójának, a legnagyobb magyarnak az emlékét is ünnepelte ez alkalommal.

Nagy történelmi idők szelleme éledt fel azon a diszközgyűlésen, amellyel az O. M. G. E. évszázados évfordulóját ünnepelte s amelyet *József* királyi herceg, a kormány és az országgyűlés tagjainak, nevezetesen külföldi vendégek és megannyi nagy testület képviselőinek megjelenése országos ünneppé avatott. A kormányzó ur személyesen nem vehetett részt a közgyűlésen, mert kenderesi birtokán tartózkodott, ahol teljes visszavonultságban, az ovációktól elzárkózva, családi körben ülte születésnapját, — de módot talált arra, hogy a jubileum jelentőségét és az O. M. G. E. működését illő elismerését kifejezésre juttassa. Már a közgyűlés napjának reggelén köztudomásúvá vált, hogy *Somssich* László gróf, az O. M. G. E. elnöke megkapta a legnagyobb kitüntetést, az I. osztályu Magyar Erdemkeresztet és ez a hír osztatlan örömet keltett, mert *Somssich* gróf nemcsak egyéniségét a gazdasági társadalom igazi nagybecsülésével és szeretettel veszi körül és emellett az őt ért kitüntetésben a gazdasági társadalom méltán a saját megtiszteltetését is láthatta. Örömet okozott a kormánynak az az intézkedése is, amely az O. M. G. E.-nek megadta a magyar címer használatának jogát. Ezek az örövendetes mozzanatok azonban, amelyek egyébként önmagukban is ünnepi eseményei a gazdasági társadalomnak, ezuttal háttérbe szorultak az élő személyek dicséretén felülemelkedett diszközgyűlésen, amelynek célja abban összpontosult, hogy lerójják a hála adóját nagy alapítója: *Széchenyi* István gróf szellemének.

Ezt a kegyeletes feladatot szolgálta gr. *Somssich* László nagyszabású elnöki megnyitója, majd *Apponyi* Albert gróf ünnepi beszéde. *Somssich* gróf *Széchenyi* István ama tradícióinak adta magyarázatát, amelyek az egyesület megalapításánál vezették és kegyeletes szavakkal áldozott a gazdasági társadalom nagyjainak, akik a hagyományokat átvinni törekedtek a gyakorlati életbe, hogy az eszmékből kitermeljék a jólét gyümölcseit. Szavai arra utalnak, hogy *Széchenyi* szelleméhez akkor maradunk méltók, ha kicsinyek és nagyok összefogva, egyesült erővel, de minden egyéb nemzeti érdek méltánylásával és tiszteletével küzdünk közös céljaink megvalósításáért, mert a megértő együttműködés adja a haladást és a sikeresen dolgozó társadalom hasznából származik a nemzeti erő. *Apponyi* Albert gróf a gazdasági irányzatok alakulását ábrázolta *Széchenyitől* napjainkig; zseniális áttekintéssel mutatta be a jelszavak és írá-

nyok céltévesztett voltát mindaddig, amíg a célkitűzés előterébe nem maga az ember kerül és míg a gazdasági politika odáig nem emelkedik, hogy az embert, a magyar embert a nemzeti életnek ezt az élő tényezőjét szolgálja ki és ennek mértékeihez, gyengeségéhez, szociális szempontjaihoz alkalmazza intézkedéseit. Nem az egymás rovására való boldogulás, hanem a parallel együtt haladás, együtt emelkedés biztosítékai adják meg a társadalomnak a megelégedést, a jólétet, a szilárdságot és *Széchenyi* lángelméjének dicsősége, hogy ezt a szociális vonatkozást olyan időben állapította meg és tette alkotásai alap gondolatává, amikor ezzel a gazdasági irányzatok szöges elentétben állottak. Magas szárnyalású, remek beszéde a *Széchenyi* magyarzatoknak mindenkorai értéke és ékessége marad.

*Apponyi*t követően a kormány képviselőiben *Mayer* János földművelésügyi miniszter üdvözölte a jubiláló O. M. G. E.-t, azzal a tiszta szívű közvetlenséggel és megértéssel, ami *Mayer* Jánosnak minden be-

szédét és cselekedetét annyira szimpatikusan jellemzi. Utána az országos testületek egész sorozata vonult fel, amelyek mind dicsői és büszkeségei a nemzeti életnek, elismerésüket pedig egyesületünk legértékesebb emlékei között örökíti meg. Nagy hatást keltettek kitűnő külföldi vendégeinknek: *Laur* dr.-nak, a svájci gazdasági szövetség igazgatójának és *Häusler* udvari tanácsosnak, az osztrák mezőgazdasági egyesület főtitkárának üdvözlő beszédei, amelyekben a barátság, a megbecsülés és a közös gazdasági átérzésnek hangja csendült fel.

Végül a közgyűlés *Gaal* Jenőt, az O. M. G. E. nagyérdemű választmányi és tanács-tagját örökös tiszteleti taggá választotta meg, köszöneteként az O. M. G. E. alapítójáról, a Legnagyobb Magyarról írott nagyszerű könyvéért. A közgyűlés öszinte melegséggel és lelkesedéssel szavazta meg kiváló tagjának ezt az O. M. G. E. által adható legnagyobb kitüntetést. Ezzel a szép akkorddal véget is ért a közgyűlés, amelynek tagjai *Széchenyi* István szobra elé vonultak, ahol *Somssich* László gróf babérkoszorút helyezett el a szobor talpazatán, a százéves O. M. G. E. hódolatának jeleként.

### Az Erdélyrészi Méhész Egyesület által,

**50 éves fennállásának emlékünnepe alkalmából, 1930 évi augusztus hó 31. és szeptember hó 1., 2., 3. és 4. napjain rendezendő**

**Erdély-észli méhészeti, kertészeti, háziipari és képzőművészeti Kiállítás és Vásár programja és tudnivalói.**

### Méhészeti kiállítás.

#### I. A kiállítás és vásár célja.

A kiállítás és vásár célja: a kapcsolt területek méhtenyésztésének és méhészeti iparának fejlesztése és emelése, a szakismertek terjesztése. A mézértékesítés előmozdítása. Az újabb tenyésztési eljárások, méhészeti eszközök, anyagok, felszerelési cikkek, szakirodalom bemutatása.

#### II. A kiállítás és vásár csoportjai.

I. csoport: élőméhek; II. méhlikások; III. méhészeti gépek, eszközök, anyagok; IV. méz és viasz; V. feldolgozott méz és viasz; VI. szakirodalom, preparátumok, tervek stb.

A kiállításon csakis a kapcsolt területről kiállított méhcsaládok és tárgyak díjazhatók. Más vidékről bemutatottak csak oklevelet nyerhetnek.

#### III. Jutalmak.

A kiállítás minden csoportjában arany, ezüst, bronz érmek és diszoklevelek fognak a bírálóbizottság rendelkezésére állani. Esetleg pénzdíjak is.

#### IV. Tudnivalók.

1. A kiállítás és vásár ideje: 1930. aug. 31. és szept. 1., 2., 3. és 4. napjai.

2. A kiállítás helye: Kolozsvár, Református kollegium (Str. Cogalniceanu Farkas-u. 16.) régi épületének udvarán és termeiben.

3. A kiállítás és vásár tárgyai: Élőméhek, méz, viasz, méhtermékek, nyersen és feldolgozott állapotban, méhgazdasági gépek, eszközök, anyagok, méhészeti irodalmi termékek, preparátumok, tervek stb.

4. Helydíjak: Alap és falterület □ méterenként tagoknak 200 lei, nem tagoknak 300 lei. Nem méhészeknek 400 lei. Akik a beküldött mézet, avagy a viaszt a rendezőség rendelkezésére bocsátják, helydíjat nem fizetnek, csupán tűz- és betörés elleni biztosítási díjat. A helyigények a bejelentés sorrendjében elégittek ki.

5. A beküldendő méz minimuma a kóstolóval együtt 3 kg.

6. Tűz- és betörés elleni biztosítás díja minden megkezdett 1000 lei érték után 10 lei, mely összeg a bejelentéskor a helydíjjal együtt fizetendő.

7. Bejelentések 1930 augusztus hó 15-ig, a hely- és biztosítási díjakkal együtt az E. M. E. titkári hivatala (Cluj-Kolozsvár, Str. Andrei Mureşan, Attila-u. 10) címére küldendők be.

8. A katalógus a bejelentésekből fog összeállítani. A kiállító címének és a bejelentett tárgyak felsorolásának közzétevése díjtalan. A katalógusban elhelyezni kívánt közlemények díja szavanként 5 lei.

9. Hirdetés a katalógusban oldalanként 500 lei, fél oldal 300 lei, negyed oldal 150 lei, szalaghirdetés díja 100 lei. Külső borítékoldalon 1000 lei, belső borítékoldalon és belső címlapon 800 lei.

10. A kiállítandó tárgyak beküldési határideje augusztus hó 28.

11. A kiállítást látogatók és kiállításra küldendő tárgyak számára kedvezményes díjtételek engedélyezését kérte az E. M. E. a C. F. R.-től. Amennyiben az egyesület ezt a kedvezményt megkapja, az érdekelteket idejében értesíteni fogja.

12. A vasutól való beszállítást a Deutsch Testvérek szállítási vállalata (Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii Mátyás király-tér 23. sz.) vállalta el és pedig 100 kg-ként 15 lei egységáron.

13. Eladási jutalék. A kiállításon és vásáron eszközölt eladás vagy felvett rendelés után az érték 2 százaléka a kiállítási iroda pénztárához nyugta ellenében befizetendő.

14. Kártérítés. A kiállított tárgyak lelkiismeretes őrzetéséről a rendezőség gondoskodik, azokat biztosítja. A tárgyak elveszéséért és az azokban keletkező esetleges károkért úgy a szállítás, mint a kiállítás tartama alatt is a rendezőség a felelősséget a biztosító társaságra hárítja.

15. Minden a kiállítással és vásárral kapcsolatos kérdésben felvilágosítást nyújt az E. M. E. titkári hivatala (Cluj-Kolozsvár, Str. Andrei Mureșan, Attila-u. 10).

## Kertészeti kiállítás és vásár.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Kertészeti Szakosztálya a méhészeti kiállítással kapcsolatban kertészeti kiállítást és vásárt rendez. A kertészeti kiállításon bemutathatók: virág- és műkertészeti cikkek, konyha, gyümölcsös és virágkerti termékek, kertészeti cikkek és kellékek, növényvédelmi szerek, műtrágyák, tervek, rajzok, preparátumok, különféle ujdonságok, találmányok stb.

A kiállítás és vásár csoportjai: 1. virág és műkertészet, 2. gyümölcsészet, 3. konyhakertészet, 4. kertészeti cikkek, gépek, anyagok.

Jutalmak. A kiállítás kitüntetettjei számára érme és oklevelek állanak a bíráló bizottság rendelkezésére.

Tudnivalók. A kiállítás és vásár a méhészeti kiállítás területén és tartama alatt fog megtartatni. A kiállítás résztvevői egy minimális helydíjat fizetnek, mely m<sup>2</sup>-ként 10 L-től emelkedik 300 L-ig az igényelt terület terjedelme és helye szerint. A helydíjat indokolt esetben a rendezőség elengedheti.

Bejelentések augusztus hó 15.-ig az E. M. E. címére küldendők a mellékelt bejelentő lap felhasználásával.

A kertészeti kiállításnak külön belépti díja nincsen. A tudnivalók felől úgy az E. M. E. titkári hivatala, mint az E. G. E. Kertészeti Szakosztálya (Kolozsvár, Attila-u. 10.) készséggel nyújtanak felvilágosítást.

## Háziipari kiállítás.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület az összes magyar jótékony női egyesületek támogatása mellett háziipari kiállítást is rendez, tekintettel arra, hogy a méhész társadalom körében is igen nagy számban foglalkoznak háziipari cikkek készítésével.

A kiállításon bemutatható bármely háziipari készítmény, varrottas, szöttes, szalma, gyékény, sásfonás, fafaragás, stb. körébe vágó tárgyak.

A kiállítás kitüntetettjei számára érme és oklevelek állanak rendelkezésre.

A kiállítás a méhészeti kiállítás területén és tartama alatt fog megtartatni, külön belépti díjat az egyesület nem szed. A bejelentések a mellékelt bejelentő lap felhasználásával augusztus 15-ig beküldendők az E. M. E. címére.

Bármely irányban díjtalanul nyújt felvilágosítást a kiállítással kapcsolatban az E. M. E. titkári hivatala.

## Képzőművészeti kiállítás.

A „Barabás Miklós Céh” Az Erdélyrészi Méhész Egyesület 50 éves jubiláris kiállításával és kongresszusával kapcsolatban Kolozsváron képzőművészeti kiállítást rendez.

A kiállítás célja: az erdélyi magyar művészek munkáit az erdélyi magyarság elé vinni; az erdélyi magyar képzőművészet életét dokumentálni, azt megismertetni a gazdalközönséggel és a néppel, a művészetet népszerűsíteni.

A kiállítás tárgyai: festmények, rajzok, szobrok, stb.

A képzőművészeti kiállítás a méhészeti kiállítás területén és tartama alatt, külön termekben nyer elhelyezést.

A kiállított tárgyakról a „Barabás Miklós Céh” külön katagolust ad ki. A kiállítás megtekintése különben díjtalan.

Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál a „Barabás Miklós Céh”, illetve annak megbízásából Szolnay Sándor festőművész (Cluj-Kolozsvár, Culea Victoriei 10).

## Napirend.

Augusztus hó 31.-én, vasárnap délelőtt 10 órakor zenekari nyitány, utána a kiállítás ünnepélyes megnyitása és a kitüntetések kihirdetése. Tézene.

Délután 4 órakor az Erdélyrészi Méhész Egyesület jubiláris diszközgyűlése a kiállítás területén, a református kollégium disztermében (I. emelet balra).

Este 8 órakor bankett.

Szeptember hó 1.-én, hétfőn délelőtt 10 órakor a méhészeti kongresszus megnyitása.

Délután 4 órakor a kongresszus folytatása.

Szeptember hó 2.-án, kedden délelőtt 9 órakor kirándulás az E. M. E. házsongárdi méhészeti telepére.

Délután 5 órakor az Erdélyi Múzeum Egylet Természettudományi és Orvostudományi Szakosztályának méhészeti vonatkozású szakelőadásai.

Szept. hó 3.-án, szerdán d. e. a Kisebbségi Nők Központi Titkárságának előadásai.

Délután 5 órakor a „Barabás Miklós Céh” képzőművészeti vitaestje. Előadók: Kós Károly, Nagy Imre, Galasz Nándor.

Szeptember hó 4.-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor az Erdélyi Gazdasági Egylet Kolozsmegyei Szakosztályának gyűlése.

Délután 6 órakor a kiállítás bezárása.

Szeptember hó 1—4.-ig naponta d. e. 9—12.-ig, d. u. 3—6-ig az Erdélyi Gazdasági Egylet falufelújítási tanfolyama.

A jubiláris ünnepeken falusi földmivelők zenekara, dalárdái és műkedvelő előadásai fogják szórakoztatni a nagyközönséget. Az Erdélyrészi Méhész Egyesület nevében:

Br. Jósika Gábor  
e. elnök.

Török Bálint  
e. főtítká.

## Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank RT.

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (volt Mátyás király-tér) 7. szám.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza.  
Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Diciosánmartin-Dicsőszentmárton, Alba-Iulia-Gyulafehérvár, Târgu-Mures-Marosvásárhely, Oreda-Nagyvárad és Timișoara-Temesvár.

SAJÁT TÖKÉI: 143 MILLIÓ LEJ

Affiliált intézetek: Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Turda-Torda, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Odorheiu-Székelyudvarhely és Cristur-Székelykeresztúr, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitelbank Rt. Reghin-Szászrégen, Népbank Rt. Huedin-Bánffyhadad, Szamosújvári Hitelbank részvénytárs. Gherla-Szamosújvár.

Minden bankügyletet legelőnyösebben végez  
Áruraktárral a vasut mellett 3804

## Az újabb odvosi buzafajták.

Amikor 1911-ben Odvason a buzánemesítést megkezdtem, elsősorban egy bőtermő, erős szalmájú fajtát kívántam a saját gazdagságom különleges viszonyai számára kitegyezni. Növénynemesítő munkám ezen első szakaszának eredménye az odvasi 3. sz. buza volt, amelyet 1918, azaz nagyobb arányban 1925 óta gazdatársaim a Magyarországtól elcsatolt részekben kipróbáltak és használatba vettek.

A vevőimnek adatgyűjtés végett megküldött kérdőívek tanúsága szerint az esetek nagyobb részében ez a fajta kielégítette az igényeket. Bőtermősége és erős szalmája sok dicsőretet kapott, valamint kiváló fagyállósága, amely különösen az 1928—29-iki kemény télen vált nyilvánvalóvá.

Ámde a dicsőretetek mellett egyes helyekről kedvezőtlen termésjelentések is érkeztek, különösen az 1928-ikik rendkívüli aszályos nyár után. Ezen a nyáron ez a buza több helyen megszorult, amiért kevesebbet termett egyes korábban érő fajtáknál.

Olyan buza, amely minden évjáratban és minden éghajlat, talaj és gazdálkodási rendszer mellett egyformán alkalmas, nincsen és aligha is fog lenni. S ennek tudatában kezdtem meg 1922-ben, amikor nyilvánvalóvá lett, hogy a megváltozott körülmények folytán munkámnak egy az eddiginél sokkal nagyobb és változatosabb területre van jelentősége, nemesítő munkám második szakaszát. Céлом most már az volt, hogy az új ország minden vidéke számára megfelelő fajtákat tudjak ajánlani, nem egy „univerzális” fajtát, hanem a különleges viszonyoknak megfelelő különleges fajtákat. Ennek az újrakezdésnek, a mely megyémnek, Erdélynek, a magyar Tiszavidéknek és a Regátnak több vidékéről való anyaggal indult meg, első kipróbálásra került eredményei: az 54, 100 és 103-as fajták, a régi 3-as buzával szemben nem mutattak olyan különleges jó tulajdonságokat, hogy érdemesnek találtam volna azokat tovább szaporítani, mert hiszen céloom nem sok fajtának kitenyészése és fenntartása, hanem egymástól jellegzetesen különböző használati értékű típusoknak kialakítása. Az ezután következő két új nemzedék között, amelyekből már tavaly küldöttem kisebb tételeket kipróbálásra, a termelési és laboratoriumi vizsgálatok során a koránérés, valamint a lisztminőség tekintetében igen kiváló típusokat találtam, amelyeknek főbb tulajdonságait a mellékelt táblázatban ismertetem.

1927 óta munkámnak egy mind nagyobb jelentőségre emelkedő szempontja: a buzák lisztminőségének vizsgálata. Felfigyelve arra a sok, hol némi alappal bíró, hol alaptalan panaszra, amit egyes malomérdekeltségek a magyar nemesített buzák ellen hangoztattak, buzafajtáim minőségének értékelésére azt a módszert vezettem be, amelyet maguk a malomok használnak a megőrlendő buzakeverék („malter”) összeállításában közben. Ez a módszer igen gyümölcsözőnek bizonyult, amennyiben világossá vált előttem, hogy azok a minőségmérő szempontok, amelyek szerint a gazdák, kereskedők a buzákat osztályozták (hektolitersúly, acélosság stb.) a minőségnek nem megbízható fokmérői. Megbizonyosodtam továbbá afelől, hogy a lisztminőség a fajtáknak igen állandó, öröklődő tulajdonsága.

A keresztezésekkel először 1914-ben kísérleteztem. Ennek eredménye a 37-es számú buzám volt, amelyet egyes vidékeken erős szalmája és nagyszeműsége miatt kedveltek, de amelyet gyöngye lisztminősége miatt nem szaporítottak tovább. 1927-ben végeztem újabb keresztezéseket s azóta évről-évre folytatom ezt a nemesítő módszert, hogy ezáltal fajtáim rozsdellenállóságát, egyeseknek szalmaerősségét, másoknak fagyállóságát vagy minőségét javítsam.

Amint tisztelt gazdatársaim a fentiekből láthatják, nem azért ismertem buzafajtáimat, hogy azoknak csupán értékes tulajdonságait hangsúlyozva, reklámot csapjak. Hanem azért, hogy a nemesített buzák iránt érdeklődnek módot nyujtsak arra, hogy tudatosan választhassák ki a rendelkezésre álló nemesítvények közül azokat, amelyek viszo-

nyaink közé a legnagyobb valószínűség szerint a leginkább találni fognak.

Nagyobb tételeket még az idén is csak a 3-as számú buzából szállíthatok: A 116, 146, 156 és 171-esből egy helyre 5—10 mázsánál, a többiekből 1—1 zsáknál (80 kgr.) többet nem küldhetek.

### Az odvosi nemesített buzák fontosabb tulajdonságai.

Tulajdonságok	T ö r z s s z á m o k							
	3.	116.	146.	156.	171.	232.	239.	241.
Fejlődése	közép-korai	közép-korai	korai	korai	közép-korai	igen korai	korai	legkorábbi
Szalma erőssége	erős	erős	közepes	gyenge	közepes	erős	közepes	gyenge
Alkalmas-e késői vetésre?	nem	elégé	nem nagyon	igen alkalmas	nem nagyon	alkalmas	alkalmas	igen alkalmas
Hektoliter sulya	jó	jó	jó	igen jó	jó	igen jó	kevésivel alacsonyabb	igen jó
Siker mennyisége	elegendő	elegendő	elegendő	elegendő	valamivel több	bőséges	bőséges	legtöbb
Siker minősége	közepes	igen jó	jó közepes	igen jó	igen jó	jó	igen jó	igen jó

A táblázatban ismertett tulajdonságokra vonatkozó megjegyzések.

**Fejlődés:** A korai fejlődés különösen akkor fontos tulajdonság, ha a buzát a megszokott veszedelme fenyegeti. Tehát: száraz, meleg vidékeken, késői vetés esetében. Későbbi fejlődésű buzám közül eddigi tapasztalataim szerint a későbbi vetést a 116-os bírja legjobban. Korábbi vetés esetén gazdagabb talajokon a későbbi fajták normális esztendőben valamivel többet szoktak teremni.

**A kimutatás „középkorinak” jelzett fajtáim hazai buzáink között a későbbiekhez tartoznak, ellenben a nyugati intenzív buzákhoz képest még mindig koraiak.**

**Szalmaerősség:** Az erős szalma ott a legfontosabb, ahol géppel aratnak, a földek jó erőben vannak és csapadékban sincsen hiány. A gyöngébb szalmájú fajták némelykor, különösen száraz-meleg években, megdőlvé is többet teremhetnek, mint a későbbi fajták, amelyek erősebb szalmájuk következtében nincsenek megdőlvé. Ezért ott, ahol kézi erő is áll rendelkezésre, nem volna szabad ezeknek termelésétől visszariadni, már csak azért sem, mert ezeknek aratása néhány nappal korábban kezdhető meg, ami kedvezőbb időbeosztást tesz lehetővé. Soványabb földeken szárazabb időjárás esetén, későbbi vetés után ezek a gyöngébb szalmájú fajták sem szoktak megdőlni.

A nyugati éghajlat igényei számára nemesített intenzív fajták szalmaerősségét a leg-erősebb szalmájúnak minősített fajtáim sem érik el. Ebben az irányban valószínű, hogy keresztezésekkel sikerülni fog hazai fajtáimat megjavítani anélkül, hogy a nyugati fajták gyakori hibái: a gyenge minőség, késői érés, valamint gyöngé fagyállóság a hazai fajtákat ezekben az irányokban lerontaná. Mielőtt ez a hosszadalmas munka meg hozná gyümölcsét, olyan talajokon, amelyek a megdőlés gyakori, az erősebb szalmájú hazai fajták termelésén kívül a helyesen beállított vetésgörgővel védekezhetünk ellene. Előfordul, hogy egy gazdaságban a zabosbüköny, és lóhere, amelyek a buzának legjobb előveteményei voltak, egyszerre csak felmondják a szolgálatot, amennyiben az utánuk következő buza még a szárazabb években is nagy mértékben megdől. Ez a jelenség a talajgazdagító gazdálkodásnak szokott következménye lenni, tehát jó jel. De a vetésgörgő megváltoztatásának szükségét vonhatja maga után. Az ilyen esetekben zabosbüköny után ne következzen buza, vagy pedig egy ritkán vetett köztes takarmánnyal kell a talaj gazdagságát mérsékelni. A lóhere után a buza

már csak még gazdagabb talajviszonyok esetén dől meg oly nagy mérvben. Intenzívebb hazai viszonyaink között, nedvesebb vidéken a trágyás kapások szokták a buzának legjobb előveteményei lenni, feltéve, hogy gyommentes művelésben részesülnek és nem tulságos későn történik a betakarításuk.

**Alkalmas-e a fajta későbbi vetésre?** Legismertebb buzámat, a 3. számú az 1928-as év tapasztalatai után későbbi vetésre nem ajánlottam. Valamivel alkalmasabbak: a 171-es és 146-os, még alkalmasabb: a 116-os, legalkalmasabbak: 156, 232, 239 és 241-es számúak.

**Hektolitersuly:** Ez a tulajdonság főleg a malomipar szempontjából fontos, mert a sulyos buzából több liszt nyerhető, mint a könnyebből. Ujabbban azonban általánossá lesz annak felismerése, hogy a legértékesebb (sok és jó sikért tartalmazó) buzák nem mindig a legsulyosabbak közé tartoznak. Így például egyik legkitünőbb minőségbuzámnak, a 139-esnek hektolitersulya rendszerint valami kevéssel a többieké alatt marad. Igaz, hogy három másik minőségbuzámnak: a 156, 232 és 241 számúaknak viszont igen magas szokott lenni a hektolitersulya. A 116 és 171 számú minőségbuzák ebben a tekintetben jóközép helyet szoktak elfoglalni.

**Siker mennyisége.** Bár ez a tulajdonság nem oly fontos a minőségi érték szempontjából, mint a siker minősége, amennyiben a legsikerdusabb buza sem nevezhető minőségbuzának abban az esetben, ha sikerje lágy, rugalmatlan és nélküli a szívósságot, mégis, ha jó a siker, ennek a mennyisége lényegesen emeli az értékét, mert az ilyen sok és jó sikért tartalmazó buzából kevesebb kell a gyöngé liszt feljavitására. A kivitelre dolgozó malmok és kereskedők ezért az ilyen buzákat becsülik meg legjobban és a kiviteli országok csakis az ilyen minőségbuzák termelésének felkarolása útján lendíthetik fel buzatermelésüket és biztosíthatják a kedvezőbb buzaárakat.

**Siker minősége.** Ebben a tekintetben a 3-as sz. buzán mutatkozik a még meglevők között leggyengébbnek. Ez nem azt jelenti, hogy minden körülmények között gyenge lisztet ad, mert jó talajon és kedvezőbb évjárásban még olyan lisztet is lehet belőle örölni, amelyből rétestészta is készíthető. Amde ezt a minőséget nehezebben és ritkábban éri el, mint hat minőségbuzám. Ezért olyan vidékekre, amelyeknek termése kivitelre kerül, ennek a buzának termelését legfeljebb a gazdasági szükséglet mértékéig ajánlom.

### A táblázatba fel nem vett tulajdonságok:

**Bőtermőség.** Ebben a tekintetben a buzák között rangsort felállítani nehéz dolog. A legnagyobb terméseket akkor érjük el, ha a fajták tulajdonságait szem előtt tartva, minden táblánkra azt a fajtát vetjük, amelyik oda leginkább való. Ezért minden gazdaságnak legalább két buzafajtát ajánlatos használnia, amelyekkel jobb és gyengébb tábláinak termését a lehetőség határáig emelheti.

**Fagyállóság.** Ebben a tekintetben 232. sz. fajtán (amely járóbuza, tavasszal is vethető) mutatkozott leggyengébbnek. Az emlékeztetés 1928—29-es tél után csakis ebben a fajtában volt jelentékenyebb fagykárom a még ma is meglevők között. Ezt az egyet azért nem selejteztam ki, mert hasonló hideg télre számítani nem lehet. Normális teleken ez a fajta hibátlanul szokott telni. Különleges két jó tulajdonsága: járóbuza mivolta és erős szalmája; amivel a legkorábbi fajtáim között vezet. Nem tulságosan hideg vidékeken ennek a fajtának kiesiben való kipróbálását ezért ajánlatosnak tartom. 3-as buzám fagyállóságáról mindenfelől csak jó híreket kaptam.

**Rozsdaállóság.** Rozsdamenteseknek buzáimat nem nevezhetem. A fejlődésük közben megfigyelt rozsdafertőzés nem mindig ad megbízható adatokat. A későbbi fajták gyakran azért látszanak ellenállóbbaknak, mert a fertőzés valamivel később következik be és fejlődik ki. Ezért fajtáimnak a rozsdával szemben való ellenállóképességét nem a külső jelekből, hanem a termés mennyiségének és minőségének, a szemek teltségének számbavétele után állapítom meg. Ebben a tekintetben keresztezésekkel igyekszem fajtáim értékét tovább emelni. Ennek a munkának eredményét azonban még csak évek múlva lesz módomban vetőmageladás útján értékesíteni. Mostani fajtáimról általánosságban azt tapasztaltam, hogy erős rozsdajárás esetén rendszerint a korábbi fajták szenvednek kevesebbet.

Mindezek a megfigyeléseim főleg az odvosi és részben a sofronyai termés vizsgálatának eredménye. Bár ennek a két helynek éghajlati és talajviszonyai nagy különbséget mutatnak s módot nyujtanak az egyik helyen szerzett tapasztalatoknak a másik helyen nyujtotta tanulságokkal való ellenőrzésére, mégis úgy nemesítő munkáim továbbfejlesztésének, mint az általános gazdaérdeknek szempontjából igen kívánatos, hogy tisztelt gazdatársaim közül, akik tölem vetőmagot vásárolnak, minél többen közöljék velem tapasztalataikat és küldjék be nekem minőségi vizsgálat céljára az első évi utántermelésből lehetőleg 1—1 gr., de legalábbis 250—250 gr. buzát. Még pedig gondosan csomagolva, hogy a fajták ne hiányosan és összekeveredve érkezzenek be, amint az már több ízben előfordult az „érték nélküli minta”-küldeményeknél és gyengébb csomagolási mintáknál.

Odves, 1930 május havában.

Dr. Konopi Kálmán.

Schmidt féle keltetőgépek lerakata

**PEKK**

317

D-vitamin készítmény háziállatok részére.  
1 kg. vételénél Lei 165—, 5 kg. vételnél Lei 145—  
Szalámegyei Mezőgazdák Szövetkezete Satu-Mare.

## Egy yorktenyésztő vallomása.

Irta: Spilka Imre.

Nemrégiben Budapesten jártam. Illetékes helyeken arról értesültem, hogy a „Köztelek”-ben és az „Állattenyésztők Lapja”-ban közölt, a fiadzási, a választási alomsúlyokra és a sonkasüldők gyors felnevelésére vonatkozó adataimat többen — köztük nem egy régebbi tenyésztő — kissé fantasztikusnak tartja. Jelen cikkemnek az volna a célja, hogy ezt a véleményt megváltoztassam. Nem sajnálom tenyésztői kulisszatitkaimat sem a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tenni éppen úgy, mint ahogyan eddigi tenyészanyagvásárlóimnak is elmondottam, milyen eljárásokkal és fogásokkal sikerült ezeket a szép eredményeket elérnem. Hogy azután ők is következetesen betartották-e a gyakorlatból leszűrt jó tanácsokat, az már persze az ő magánügyük. Minden esetre azt hangsúlyoznom kell, hogy általában jó teljesítményű tenyészetet nem lehet egészen rövid idő alatt létre hozni. Állandó megfigyelés, sok gond, bosszuság, balsiker előzi meg a *lassankint jelentkező* jó eredményeket. A múltban és a most közölt adatok valódiságáért mindenhol és mindenki előtt felelősséget vállalok.

A hussertenyésztő azért dolgozik, hogy minél kevesebb kiadással, illetve minél rentabilisabb módon, a piac kívánásainak minél nagyobb mértékben megfelelő portékát, minél rövidebb időn belül termeljen.

Kezdjük a szorosan összefüggő láncolatot a *kocákkal*. Felesleges bővebben fejtegetnem, mennyire fontos egy jó tenyészet megalapozásánál a szakemberek által előírt *súlymérlegeléseket* a legaprólékosabb pontossággal betartani. Meg kell mérni minden koca fiadzási alomsúlyát, az alomnak a fiadzást követő 28. napi súlyát és a 10 hetes választási alomsúlyt. Egyes kocák alomsúlyai között 30—50%-os különbsétek lehetnek. Jegyezzünk fel pontosan minden adatot.

Egy középnagy (40—50 kocás) tenyészetet tervezve, törekedjünk arra, hogy a kocaállomány a legjobb eredményeket felmutató 2—3 koca malaciból kerüljön ki, amelyek persze alakra, kinézésre, csecsbimbószámra, általános fejlettségre stb. megfeleljenek a magunk elé kitűzött ideálnak. Azaz arra kell törekednünk, hogy kocaanyagunk homogén és egyvérű legyen. (Hogy a kocaállomány 2—3 ivadékából állhasson elő, a tenyészegyeket legszigorubb kiválogatása, megfelelő edzett módon való felnevelése és tartása, szakszerű takarmányozása mellett és jó megfigyelő képességű, elméletileg is képzett tenyésztőt feltételezve, igen jó és gyors eredményeket lehet elérni körülbelül 25%-os *rokontenyésztés* alkalmazásával is.)

Ez azonban ne legyen általános cél, mert a rokontenyésztésnél, ahogyan koncentrálnak a kívánatos jó tulajdonságok, ugyanugy összesűrűsödhetnek a nem kívánatos, a hátrányosak is. Szóval első lépés, igyekezzünk egyvérű, jó teljesítményű, szapora, céljainknak minél nagyobb mértékben megfelelő kocaállományt teremteni. Ha ez már megvan, nagyobb a valószínűsége, hogy egyöntetű, céljainknak megfelelő lesz az ivadék is.

*Jó leszármazású, jó teljesítményű és jó alakú kanért a pénzt sajnálni sohasem szabad.* „A kan a fél farka!” Ha sikerül valami kiváló képességekkel rendelkező kanra szert tennünk, használjuk azt minél *hosszabb ideig*, persze csak gazdaságosan.

Én 48 darab kocára 1 kant tartok. Legújabb beosztásom szerint december közepé-

től április közepéig havonként fiadzanak a kocák 12—12 darabos csoportokban. Egy ilyen 12 darabból álló csoport 6 nap alatt felbughat. Kézből hágtatva reggel egy, este egy kocát bocsátunk kan alá. Jó néhány fiadzás tanúsága szerint egy-egy ilyen csoport ivadékából eladható 115—125 darab, azaz körülbelül  $1\frac{1}{2}$  vagon *sonkasüldő*. Havonként 12 darab koca nem sok egy szakszerűen takarmányozott kanra.

A süldők így egyöntetűek, egyidősek lesznek és a vagonért jól ki lehet velük használni. A vevő tudja, hogy mindig egyforma, jó minőségű, standard árut kap és így szívesen fizeti a legmagasabb árat, mert tudja, hogy nem vesz zsákba macskát.

A malacok 10 hétig szopnak, de a kocák a *fiadzás utáni* 7—8. héten már ismét bebugatódnak. A négy csoport közül az első junius közepén kezdi, az utolsó szeptember második felében fejezi be a második fiadzást és így 12 hónap alatt elérhető a kétszeri fiadztatás. Az évenkénti nyolc csoportbeli fiadztatásból származó süldők értékesítésénél sokkal jobb évi átlagár alakul ki, mint az évenkénti kétszeri fiadztatásnál. Ilyen beosztással kevesebb kútrica, hizlaló épület, kiszolgáló személyzet szükséges. Mire az utolsó fiadzású csoport elválasztódik, az első csoport elválasztódik, az első csoport első csoport már eladásra kerül.

Azért van nyolcszori fiadztatás, hogy az „uborkaszézon”-okat lehetőleg elkerüljük. Az elsőrendű minőségű süldőt fogyasztó közönség július-augusztust többnyire az otthonától távol tölti el. A december és január közepi fiadzású süldők kissé erőltetett etetéssel még a nagy nyári népvándorlás megindulása előtt jó áron eladhatók. Viszont a március-áprilisi fiadzású süldők elletését úgy irányítjuk, hogy azok szeptember-októberre kerüljenek piacra. A junius közepe, szeptember közepe fiadzású süldőket úgy takarmányozzuk, hogy azok kikerüljék a többnyire november közepétől december közepéig tartó, a selejtesebb szedett hussertésekkel *ledorongolt* árakat.

Azután, hogy a felbugatott koca alól elválasztjuk a tizhetes malacokat, tanácsos a kocákat körülbelül egy héttel úgy takarmányozni, mint ha szoptatnának. Ha így magukhoz tértek, a hasasság két középső hónapjában, a kocák *abrártakarmányának* a *minimumra* való leszállításával *nagyon sokat megtakaríthatunk*, azonkívül a koca nem hájasodva el, nem fiadzik gyenge malacokat. A malac a vemhesség utolsó hónapjában fejlődik a legjobban, tehát a kocákat a *vemhesség utolsó hónapjában jól takarmányozzuk*, egyrészt, hogy a malacok optimálisan kifejlődve kerülhessenek a világra és hogy a kocák minél jobban előkészülhessenek az elkövetkezendő laktációra.

Különbféle kísérleteim között van egy, amelynek eredményéről kötelességemnek tartom gazdatársaimnak beszámolni. Sokat olvastam a *vitamin-kérdésről*. Nagyon érdekelt a dolog. Elolvastam az *Ereky-féle*, kiváló eredményeket ígéro eljárások leírását is. A *Pekk* iránt is érdeklődtem. Az *Ereky-féle* eljárásnál a gazda a saját földjén termelt zsenge növényekből állíthat elő optimális emészthetőségű, fehérje- és vitamindús takarmányt, de megfelelő gépek beszerzése nélkül nem tehet pontos próbát. Bár a *Pekk* egységára elég nagy, mégis csak az az összeg lesz készkiadás, amennyibe a próbánál felhasználunk néhány kilogramm *Pekk* kerül. Így oszkodtam: Én nem a megcsókolt malacok rendbehozására fogom ezt az új készítményt kipróbálni, hanem megkísérellem vele *életrehozó, nagyobb fiadzási súlyú malacokat* produkálni.

(Folyt. köv.)

## Az alsófoku mezőgazdasági szakoktatásról szóló törvény kisebbségi oktatásügyünk szempontjából.

Gazdasági szakoktatásunk kérdése egyike legfontosabb s legégetőbb kisebbségi népi problémáinknak. Az E. G. E. ezt régen felismerte s e téren előadások, tanfolyamok, kiállítások, kirándulások rendezésével eddig is dicséretes kezdeményező munkát fejtett ki s programjába vette egy magyar földmives iskola felállításának tervét is. Ezeket a kezdeményezőket és törekvéseket a magyar gazdatársadalomnak saját érdekében minden erejéből támogatnia kellene, mert hiszen magyar gazdasági szakoktatásunk egyáltalában nincs s e téren is magunkra vagyunk utalva. Sajnos a szakoktatás kérdésének egész terjedelmű megoldása még így is meghaladja társadalmi erőfeszítésünk lehetőségeit.

A szakoktatás kérdését a haladó nyugati államokban általában állami vagy köztisztviselői feladatnak tekintik s erre a közjövödelmekből áldoznak, a társadalmi vagy magántevékenység ehhez csak inkább kiegészítésként járul, már csak anyagi okoknál fogva is. Ugyanezt az elvet valósítja meg nálunk a parlament által múlt év augusztusában elfogadott törvény az alsófoku gazdasági szakoktatásról. Ez a törvény a nálunk eddig elhanyagolt mezőgazdasági alsó és középfoku szakoktatást egész terjedelmében átfogó módon rendeli s kisebbségi szempontból is igen fontos rendelkezéseket tartalmaz, amelyeket annál is inkább szükségesnek tartok gazdanyilvánosságunk előtt ismertetni, mert magyar gazdatársadalmunk érthető okokból hajlamos arra, hogy az állampolgárok összessége nevében s összessége javára szóló törvényes intézkedéseket, intézményeket az eddigi kinullázások, háttérbeszorítások s megalázások után, bizonyos rezignációval vagy elkeseredéssel olybá tekintse, hogy azok kedvezményeiben vagy hasznában ő úgy sem részesülhet. Bármennyire indokolt vagy érthető is ez az érzés, mégsem szabad ennek odafejlődnie, hogy ebbe a helyzetbe való quasi belenyugvásig vagy beletörődésig fajuljon, mert ezáltal magunk fogjuk saját életjogainkat s lehetőségeinket csökkenteni, amint ez pl. a mezőgazdasági kamarák szervezete s vezetése terén sokhelyen így is van, pedig meggyőződésem szerint nem, vagy nem egészen szükségképpen, mert, hogy csak közelebbről ismert példát említek, az aradi kamara a közérdekű cél érdekében szívesen dolgozik együtt a magyar birtokossággal, s a bánáti kamara tekintélyes összeggel segítyezi a sváb gazdasági egyesület téli gazdasági iskoláját s más gazdasági törekvéseit. Annál inkább kellene s lehetne ezen intézményeknél a magyar befolyásnak tiszta magyar vidéken érvényesülnie.

A törvénynek a kisebbségeket közvetlenül érintő rendelkezése az, hogy kisebbségi vidéken az állami szakiskolákban is lehet az államnyelvtől eltérő nyelv a tanítás nyelve, ebben az esetben azonban ez intézetekben a román nyelv, a hazai történelem s földrajz és a jog isme román nyelven tanítandó, a kisebbségi nyelvű magániskolákban pedig Románia földrajza, román nyelv és jog isme románul adandó elő. Ezen nyelvi rendelkezések mindenesetre pedagógiai s nemzeti sérelmet jelentenek, azonban ismerve a szakoktatási intézmények tanítási főcélját s módszereit, nem fognak talán oly súlyos hátránnyá jelentkezők, mint az általános népoktatás, vagy középfoku oktatás terén érvényben levő hasonló vagy súlyosabb nyelvi rendelkezések.

A törvény az alsófoku mezőgazdasági szakoktatás megvalósítására rendszerezeti, a) a tulajdonképeni iskolai szakoktatást és b) a népies mezőgazdasági oktatást.

Az első kategóriába tartoznak a több évi tartamra terjedő rendes első és másodfoku

gazd. iskolák, vagyis a földműves iskolák és felsőbb, vagy gazdasági középiskolák.

A másik kategóriába tartozó vagyis a népies oktatást megvalósító intézmények pedig: 1. a téli gazdasági iskolák, 2. a gazdasági inasiskolák, 3. az állandó vagy időközi tanfolyamok, előadások, mozi, rádió, kirándulások stb., amelyek különösen a rendszeresítendő vándortanári intézménnyel, valamint az iskolákkal, kamarákkal más közintézményekkel hozandók kapcsolatba oly módon, hogy meggyenként legalább egy vándortanár alkalmazandó, aki egyben a téli iskolák vezetője, tanfolyamok előadója stb. lehet s egyben az intézmények támogatását élvezendi.

A rendes vagyis elsőfokú földműves iskolák 3—4 éves tartamuak egy évi praxissal együtt, de lehetnek 2 évesek is, ha a felvételhez magasabb előképzettséget szabnak meg, vagyis 2 gimnázium vagy 7 osztály elvégzését. A másodfokú, vagyis gazdasági középiskolák 3—4 éves tartamuak, felvételi kellék alsó gimnázium vagy hasonló végzettség, illetve a földműves iskola elvégzése s egy év gyakorlat, továbbá betöltött 16 év. Mindezen iskolák elvégzése rövidebb katonai szolgálat kedvezményére jogosít s a középiskola bizonyítványa pedig gazdasági bakkalaureátus letételére is.

A népies oktatási intézmények, így első sorban a téli iskolák egy vagy két téli félévre terjednek s a kisgazdák fiainak kiképzésére szolgálnak s ugyanolyan katonai kedvezményre jogosítanak, mint a földművesiskolák. A gazdasági inasiskolák 2—3 éves tanidővel szervezhetőek állami vagy magán szakiskolák, mintagazdaságok vagy kertészeti telepek mellett s a végzettség vizsgázott szakmunkások lesznek, élvezvén szintén a katonai kedvezményt. Ezekhez az intézményekhez kapcsolódik a vándortanár működése, kiegészítve az oktatást a már fennebb említett mindennemű demonstratív módszer felhasználásával.

A nők háztartási oktatása ugyanezen elvek s módszerek szerint nyer megoldást, azzal, hogy a tanfolyamok a nyári félévben is tartathatók a fiu oktatástól ekkor felszabadult helyiségek s taneszközök felhasználásával is.

Iskolákat, tanfolyamokat állíthat fel az állam, vármegyék, községek, gazdasági kamarák, más erkölcsi személyek, egyházak, egyesületek s magán személyek is a földművelési miniszter felügyelete alatt s az iskolák szakok szerint elkülönülhetnek méhészeti, selyemtenyésztési, kertészeti, szőlészeti, gazd. technológiai, halászati, tejgazdasági, állattenyésztési, erdészeti stb. iskolákra.

Láthatjuk ezen főbb rendelkezéseket is, hogy a törvény széleskörű rendelkezéseket tartalmaz, modern elvek alapján s nézetem szerint gyakorlati lehetőséget nyújt arra, hogy azokat a kisebbségek s így mi is saját javunkra felhasználhassuk.

A kérdés gyakorlati vizsgálatánál a mai helyzetünkben kell kiindulni. Először is, ami a tulajdonképeni földműves iskolákat illeti, ilyen iskoláink nekünk most is vannak, és pedig az algyógyi, a csikszeredai s a tordai, melyek jogosan az erdélyi magyarságot illétkik, — amint ezt az E. G. egy korábbi számában részletesen ki is mutatta, — s csupán jogellenesen s önkényesen vette azokat az állam kezelésébe. Ez az állapot az algyógyi Emke iskolára nézve, — mint ezt Sándor József ugyanezen tárgyról írva a Magyar Népből be is jelentette, — ez év végével megszűnik, mert a magyar állammal kötött régi szerződés, melyre a román állam jogait alapította, lejár s az iskola visszakerül az Emke kezelésébe. A másik két iskola jogi helyzete az állammal szemben még rendezetlen, azonban épen az új szakoktatási törvény módot nyújt arra, hogy a jogi rendezés előtt és attól függetlenül is, ez a két iskola a törvény életbeléptetésétől kezdve a rendezésig, mint magyar nyelvű állami földműves iskola tartassék továbbra is fenn, vagyis ilyené alakíttassék át. Ezzel egyidejűleg megfontolás tárgyává

teendő, hogy egyik iskola mint másodfokú iskola tartassék fenn, mert lehetővé kell tenni feltörekvő fiainknak, hogy anyanyelvükön idehaza a magasabb gazdasági képzettséget is megszerezhessék. Így már majdnem automatikusan rövidesen egy magyar nyelvű gazd. középiskolára s két földműves iskolára tehetnének szert, amelyeken a különböző szakoknak is lehetne tanszékük.

Fenti koncepció gyakorlati kivitelét, éppen azért, mert szigorúan a törvény rendelkezésének alapján áll, nem tekinthetem, még a mi viszonyaink közt sem utópiának, hanem megvalósítható közeli lehetőségnek. Igaz ugyan, hogy a nyelvi rendelkezés a törvényben csak fakultatív fogalmazású, de kiegészítve ezt a kisebbségi egyezmény s békeszerződés becikkelyezett rendelkezéseivel, nem is beszélve Gyulafehérvárról, ezen iskolákban a kisebbségi tannyelv bevezetésére a kormány nemcsak erkölcsileg, de tételes jog szerint is parancsolóan kötelezve van, s ezért lehetetlennek tartom, hogy a Magyar Párt vezetősége, az EGE s az EMKE egyesített, elszánt akciója eredményeként ennek a törvényes kívánságoknak érvényét ne szerezhethetnének.

Ezzel azonban nem érhetjük be, hanem követelnünk kell, hogy számarányunk szerint a magyarságot megillető további állami magyar nyelvű szakiskolák és intézmények állíttassanak mindkét nembeli ifjúságunk részére fel magyar vidékeinken s hogy különösen megvalósíttassanak a törvénynek a népies oktatásra vonatkozó rendelkezései teljes egészükben. Ezeket a rendelkezéseket pedig a legnagyobb fontosságunk tartom, mert csak ezek szerint a módszerek szerint s azok helyes keresztülvitele s alkalmazása mellett oldható meg a szakoktatás tulajdonképeni nagy problémája, az elemi szakismereteknek széles körben, az egész mezőgazdasági lakosságra, annak mindkét nembeli ifjúságára, sőt a felnőttekre is kiterjedő elterjesztése, amire nekünk is mindennél nagyobb súlyt kellene helyeznünk.

Arra nézve, hogy a tőlünk nyugatra fekvő államokban a mezőgazdasági szakoktatásnak ezen újabb irányzatai s módszerei, melyeket a mi törvényünk is a népies oktatási módokkal megvalósítani kíván, mennyire tért hódítanak az azelőtt kedvezményezett több éves iskolatípusokkal szemben, tanulságos lesz néhány adatot s illetékes megállapítást közölni.

Poroszországban 1875/76 évben 26 földművesiskola volt 583 növendékkel és 12 téli iskola 164 növendékkel, 1928-ban már csupán 8 földműves iskola 617 növendékkel, ellenben 392 téli iskola 18380 növendékkel. — A Köztelek ez évi 30. számában dr. Tóth Jenő a szakoktatás állami költségvetéséhez a következőket írja: „A két éves földműves iskolákba a gazdák fiaikat, sajnos, nem szívesen adják be, mert 2 éven át nem nélkülözhetik azok munkaerejét. Annál inkább beválnak a téli iskolák és téli tanfolyamok, ahol csak a téli hónapokban folyik a tanítás, az év többi szakában pedig a tanuló kint lehet a gazdaságban, ahol a tanfolyam vezetője egyszer-kétszer meglátogatja s tanácsokkal látja el. A téli iskolák és tanfolyamok igen szép eredményeket értek el, a vármegyék s városok vezetői mindent elkövetnek azok létrehozása s fenntartása érdekében, a gazdaifjúság tömegesen jelentkezik s szorgalmasan tanul.” — A magyar kormányunk terve minden járásban egy téli iskola felállítására. Ausztriában szintén a 2 féléves téli iskolák s a rövidebb-hosszabb tanfolyamok rendszere terjed a hosszabb tartamu gazdasági iskolákkal szemben. Svájcban már régen ez a rendszer honos, úgy hogy az iskolákban télen a fiúk gazdasági, nyáron a lányok háztartási oktatása folyik, az Észak-amerikai Egyesült-Államokban pedig az alsó oktatást a községek által alkalmazott gazd. vándortanítók ilyen módszer szerint látják el.

autójukon állandóan látogatva a tanítványokat szülői farmjaikon, amelyek a tangazdaság szerepét is betöltik s ezzel a szülőket is oktatásuk körébe vonják, az állandó érintkezéssel létesítve mindenütt az eredményhez annyira szükséges bizalom s szeretet kapcsolatát, megvalósítva ezzel a most sokat hangoztatott gazdasági tanácsadás (Wirtschaftsberatung) intézményét is.

A törvény életbeléptetéséről, illetve rendelkezéseinek gyakorlati megvalósításáról mindeztideig nem tudunk, azonban elhagyatott s pusztuló magyar földműves népünk fontos érdeke volna, hogy ezzel a kérdéssel vezető körünk s különösen parlamenti csoportunk intenzíven foglalkozzanak, s a törvényadta lehetőségek kihasználására a megfelelő lépéseket megtegyék, odahatva, hogy a nyelvi rendelkezések mellett a magyar gazdaságsadalomnak az a jogos kívánsága is érvényre jusson, hogy a magyar vidékeken a tanszemélyzet, vándortanár, stb. ne csak magyarul beszélő, hanem tényleg magyar, saját népünk fia legyen, mert az a feladat, amit ezen téren vállalniok kellene, apostoli funkció, amelyre kellően csak a testvéri és fajszeretet képe-síthet.

dr. Boros Béni.

## Akklimatizálódás és föhbtermelés.

Irta: dr. Szász Ferenc.

Abban az óriási versenyben, ami ma a föhbtermelés terén tapasztalható, óriási szerep jut a termelési határok kitolásának.

Minden növény és állat bizonyos földrajzi és éghajlati viszonyok között él jobban. A termelési határt az a vonal jelzi, amelyen túl bizonyos állat, vagy növényfaj nem találja meg életlehetőségeit.

Növénynemesítőink és állattenyésztőink egyik legfőbb törekvése éppen az, hogy a fajták edzésével, új fajták előállításával növényeket és állatokat olyan klimatikus és geográfiai viszonyokhoz szoktassanak meg, amilyenek között eladdig nem tudtak megélni.

Hogy ez milyen nehéz dolog, minden gazda tapasztalhatta, ha új fajta növények, vagy állatok tenyésztéséhez kezdett!

Az alföldi vidékekről hozott Székács buzával több erdélyi gazda tett szomorú tapasztalatokat a termelés első 2—3 évében. Bizonyos idő elteltével a természetes kiválasztódási folyamat útján önmagától előállott olyan Székács buza, amelyik az erdélyi viszonyokat minden tekintetben megszokta és további termelése zavartalanul folytathatta.

Nem is említem a kukoricát, ősziárpat. Ezeknek termelésénél is tapasztalhatták, — sokszor igen fájdalmasan, — hogy a sokat emlegetett akklimatizálódás hiányának milyen nagy kárát vallja a gazda zsebé!

Nálunk az akklimatizálódásnak inkább minőségi és mennyiségi jelentősége van. Arra értem ezt, hogy éghajlatunk alatt a gazdasági növények fajtáit azért változtatjuk, azért keressük jobbakat, hogy a termést minőségileg és mennyiségileg emeljük.

Nálunk is szóba jöhet azonban, (sőt már szóba is jött), hogy olyan, új fajta növények termeléséhez fogjanak gazdáink, amelyek eddig nálunk nem éltek meg. Erdélyben pld. legutóbb gyapott-termelési kísérleteket végeztetett a román földművelésügyi kormány.

Ilyen esetekben az akklimatizálódás kérdése elsőrangú fontosságúvá lesz és eldönti azt, hogy hozzá lehet-e kezdeni valamely fajta, esetleg faj termeléséhez, vagy tenyésztéséhez?

Ez a probléma hatványozott mértékben foglalkoztatja Kanada mezőgazdait.\* Óriási területek vannak Kanada északi részén, amelyeket meg akarnak hódítani a mezőgazdasági termelés részére, de olyan edzett növényekre és állatokra van ehhez szükség, amilyenek felett eddig nem rendelkezünk.

\* „Mezőgazdaság és kertészet” 1930. február 1. számában.



# EGYLETI ÉLET

## A Háromszékmezei Gazdakör alakuló gyűlése.

Kulturális téren nincsen hiábavaló munka; csak olyan munka, mely azonnal és amelyik később érleli gyümölcsét. Ezzel a jelszóval fogott hozzá az Erdélyi Gazdasági Egylet a kisgazdaközönség megszervezéséhez. Hozzákezdett alig ¼ éve és utját máris sikerek jelzik. A zilahi falu-fejlesztési tanfolyam eredményeként két-tuccat gazdakör alakult Szilágyban. A sepsiszentgyörgyi tanfolyam lelkes hallgatói gárdát hoznak össze és megszerveznek egyetlen télen át 43 gazdakört Háromszék-megyében. Csak a megyei központi szerv hiányzott még hozzá s május 26-án összegyűltek a ref. kollégium tornacsarnokában megalkotni a megyei gazdakört.

A teremben másfélszáz kiküldött gyűlt össze. Főnt az emelvényen dr. Sinkovits Ottó, dr. Szent-Iványi Gábor, dr. Molnár Dénes és Séra István foglalnak helyet, mint az ősszel kiküldött szervező bizottság vezetői, mellettük Nistor, a brassói mg. kamara alelnöke és dr. Nagy Endre E. G. E. kiküldött.

Dr. Sinkovits Ottó elnök megnyitója után dr. Szent-Iványi Gábor beszámol a 43 gazdakör megalakulásáról. Elnök kérdésére valamennyi községi szervezet óhajtja a központ megszervezését. Dr. Molnár Dénes a központi gazdakör és az E. G. E. jogi helyzetéről adott felvilágosítást és javasolta, hogy ez az E. G. E. alapszabályai 44. §-a alapján menjen végbe és Háromszékmezei Gazdakör névet viselje. Dr. Nagy Endre a gazdák mai helyzetének rövid ismertetése után az E. G. E. kebelében történő szervezkedést s e szervezetben a községi és megyei gazdakör, valamint az E. G. E. munkakörét és egymáshoz való viszonyát ismerteti.

Elnök felhívja ezután a jelenlevőket, hogy a vezetőség megválasztására jelölő bizottságot küldjenek ki. Jelölő bizottságba Kónya György elnöklete alatt dr. Molnár Dénes, Tóth István és Kákay Ernő vettek részt.

A betérjesztett vezetőségi névsort közgyűlés egyhangulag megválasztottnak nyilvánította. Eszerint a megyei gazdakör elnöke dr. Sinkovits Ottó, ügyv. alelnöke: dr. Szent-Iványi Gábor, alelnök: Vajna Adám, számvizsgáló alelnökök: Zethal Ferenc és Bányay László, titkár: Séra István, pénztáros: Neumann Dezső, jegyző: Benkő Gábor lett.

Gyűlés ezután több hozzászólás rendjén a tagszervezetek és magánosoknak az egyesület fenntartásához való hozzájárulási arányát állapította meg különböző osztályokba sorozva — teherbíráruk szerint — a gazdaköröket.

Séra István titkár a gépgyárak, biztosító intézetek és műtrágya gyárakkal való kapcsolatban látja a Háromszékmezei Gazdakör legerősebb anyagi támaszait. Megemlíti, hogy csupán 1929 évben 12 millió 800 ezer lei biztosítási díjat fizettek a megye gazdái 5 intézetnek. Az új gazdaszervezetnek ezt az erőt koncentrálnia kell. Javaslatára az ügyet egy bizottságnak adták ki sürgős tanulmányozás és jelentés tétel végett.

A késő déli órákba benyult alakuló gyűlés az egybegyűlt másfélszáz székely gazdaköri kiküldött legszebb egyetértésben ért véget. A vezetőségre háruló nagy feladatok nehezek, de nem megoldhatatlanok. Erő és akarat van falvainkban az összetartásra, csak legyenek szívek és koponyák vezetőik között, hogy az összefogás gyümölcsökét érlelhessen.

N. E.

A kolozsvári törvényszék jóváhagyta a következő községbeli gazdakörök alapszabályait. Páncélcseh, Marosludas, Déva, Gencs, Barót, Magyarfodorház, Hosszufalu, Bihar-diószeg, Barczaujfalva, Csikcsatószeg, Bihar, Kökök, Ccikszeptgyörgy, Sepsiszeptgyörgy, Szemerja városrésze, Bodos, Vámosgálfalva, Biharfélegyháza, Tusnád, Szilágyzóvány, Nagybodófalva, Orbaitelek, Székelytamásfalva, Felsőcernáton, Nagyborosnyó, Bél, Végvár, Avaszujváros, Damos, Nyujtod, Nagysármás, Kide, Zabola, Tekerőpaták, Páva, Hosszuzmező, Gagy, Gyergyóditró, Bikfalva, Erkörtvényes, Gyergyóujfalva, Ipp, Zselyk, Magyarfenes, Magyarzsovát, Mákófalva, Jákótelke, Sárvásár, Kovászna, Szilágynagyfalva, Ágya, Jegenye, Kispetri, Méra, Szucság, Magyarókereke, Ketesd, Nagybun, Csikménáság, Gyalu, Kisiratos, Bánffyhyad, Nagyenyed és Vidéke Gazdasági Egylet, Magyargyerővásárhely, Magyargyerőmonostor, Zsobok, Magyarbikal, Toroczkószentgyörgy, Türe, Bogártelke, Magyarvista, Darócz, Ujtusnád, Tordaszentlászló, Szászfenes, Magyarlóna, Középlak, Omor, Alsócernáton, Szilágygörcsön, Szilágyfőkeresztur, Debren, Diószad, Szilágyborla.

A jóváhagyott E. G. E. gazdaköri fiókokat az E. G. E. beküldi az illetékes vármegyei törvényszékekhez is bejegyzés céljából, amelynek megtörténte után a gazdakörök szabadon folytathatják működésüket. Az itt nem szereplő községek gazdakörének alapszabályai is rövidesen elintézésre kerülnek.

Az E. G. E. falu-fejlesztési tanfolyama Kolozsváron. Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgatóválasztmánya elhatározta, hogy Erdély magyarlakta vidékeinek központjaiban falu-fejlesztési tanfolyamokat rendez. Egy tanfolyamot a kiállítás kapcsolatban Kolozsváron óhajt rendezni szeptember hó első napjain. E tanfolyam célja a falusi földművelő nép számára kivinni a kulturát, fejleszteni a gazdasági szakismereteket, a falut. A tanterv belevág a földművelő nép legszorosabban vett létérdekeibe. A tanfolyam tárgyai között azok a kérdések szerepelnek, amelyeknek ismerete a falusi földművelő nép vezetéséhez nélkülözhetetlenek. A falusi földművelő nép régóta szomjuhozza az érdeklében való aktív gazdasági irányu munkát. Ezek a tanfolyamok első sorban is a falu vezetésére hivatottak számára rendeztetnek: gazdáknak, papoknak, tanítóknak. A tanfolyamon minden falunak képviseltetnie kell magát, hogy az E. G. E. áldozatos közérdekű munkája meg is hozza a köz javára a gyümölcsét. A tanfolyamon résztvehet minden a falu kulturája iránt érdeklődéssel viseltető gazda, pap és tanító, férfi vagy nő egyaránt. A tanfolyam hallgatása teljesen díjtalan. A tanfolyamra való jelentkezés helye az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala (Kolozsvár, Attila-u. 10.) A jelentkezés határideje aug. 15.

### Tagdíjnyújtás.

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

2000 lej alapító díjat fizetett: dr. gr. Bánffy M. Bonczhida, Gazdakör Dézsánfalva.

1927. évre 150 lej tagdíjat fizetett: Deák K. Barátos.

1928. évre 350 lej tagdíjat és E. G. pótdíjat fizetett: Fried L. Tövis, dr. Kölcsey F. Domahida, Tolnay Gy. Szszeplak (150.—), Deák K. Barátos (300.—), Beliczay S. Mvécs (300.—), Molnár J. Mlégeny, Kászonyi P. Gád (150.—), Végh A. Mtóhát (300.—), Gazdakör Bikfalva (300.—), dr. Gyergyánffy L. Gyér, Cseh Z. Héjjasfalva.

1929. évre 350 lej tagdíjat és E. G. pótdíjat fizetett: Fried L. Tövis, dr. Kölcsey F. Domahida, Papp B. Mosztafalva, gr. Teleki L. Gy. Khosszufalu, Deák K. Barátos (300.—), Beliczay S. M.-vécs (300.—), Székely I. Balászfalva (300.—), Svaiczter B. Amedgyes, Kiss S. Szék (300.—), Olvasó- és Gazdakör Bihar (200.—), Lázár L. Zeykfalva (300.—), Molnár J. Mlégeny.

Récsey E., Bodor K. Sülelmed, Jákó P. Amedgyes, gr. Bethlen B. Bethlen, Cukorgyár R. T. Botfalva, Gazdakör Csikménáság, gr. Mikes S. Szfenes, Bánffy B. Kvasárhely, Kászonyi P. Gád (150.—), Szabó A. Nenyed (300.—), Végh A. Mtóhát (150.—), Kenderesy E. Fszálláspatak, Gazdakör Bikfalva, Berkovits J. Mudas (325.—), dr. Gyergyánffy L. Gyér, Mihály L. Nenyed (300.—), Jáger E. Detta, Cseh Z. Héjjasfalva. 1930. évre 350 lej tagdíjat és E. G. pótdíjat fizetett: Fried L. Tövis, Gazdakör Mfenes, Papp B. Mosztafalva, gr. Teleki L. Gy. Khosszufalu, dr. gr. Bánffy M. Bonczhida (150.—), Deák K. Barátos (300.—) és 1931. évre 50.—, Beliczay S. Mvécs (300.—), Székely J. Balászfalva (150.—), Svaiczter B. Amedgyes, Kiss S. Szék (300.—), Olvasó- és Gazdakör Bihar, Molnár J. Mlégeny, Gazdakör Dezsánfalva (275.—), Récsey E., Bodor K. Sülelmed (150.—150.—), Jákó P. Amedgyes, gr. Bethlen B. Bethlen, Cukorgyár Rt. Botfalva, gr. Mikes S. Szfenes, Bánffy B. Kvasárhely, Kászonyi P. Gád (150.—), Pány S. Mszarvaskend, Hitelszövetkezet Mújvár (300.—), Kenderesy E. Fszálláspatak, Gazdakör Bikfalva, Gazdakör Kisborosnyó, Berkovits J. Mudas (200.—), dr. Gyergyánffy L. Gyér, Jáger E. Detta, Cseh Z. Héjjasfalva.

## Vegyes közlemények

### LAPUNK ÖSSZEVONT SZÁMAI.

Az egyesület a nyári szünidő alatt az Erdélyi Gazdát csak havonként adja ki és így jelen számunkban már összevontan küldjük Tisztelt Olvasóinknak a junius 15 és julius 1.-i Erdélyi Gazdát. Lapunk következő száma augusztus hó 1-én fog megjelenni.

**Meskó Pál** a magyarországi Hangya szövetkezetek központjának ügyvezető igazgatója május hó 30-án Budapesten elhunyt. Meskó Pált az egész erdélyi magyar szövetkezeti élet ismerte, szerette, nagyrabecsülte. Kiváló népszónok és szervező erő volt. Aki egyszer hallotta beszélni, örökre emlékezetes maradt lelki szemei előtt Meskó Pált. Halálát családja tagjain kívül az egész magyar szövetkezeti élet mélyen gyászolja és emlékét kegyelettel őrzi.

**Időjárás.** A botfalusi cukorgyár meteorológiai megfigyelő állomása az 1930. évi május hóra a következő feljegyzéseket eszközölte: A maximális légnyomás 722.9 volt május 26-án. A minimális 707.0 volt május 1-én. A legnagyobb meleg +30.0°C. volt május 29-én. A legkisebb meleg +1.8°C. volt május 3-án. A május havi átlagos hőmérséklet +14.65°C. volt. A legnagyobb csapadék 36.7 mm. volt május 18-án. A csapadék egész havi mennyisége 121.6 mm. volt. A csapadékos napok száma 15.

Leállanak a cséplőgépek az idén, mert a gabona ára olyan alacsony, hogy nem áll arányban a cséplési költségekkel. A cséplőgéptulajdosokat 4—5 évvel ezelőtt érvényben volt 800—1000 L-es búzaárak után adóztatják, holott azóta 50%-kal estek az összes gabonaárak. A benzin, olaj, petróleum adóját felemelték és az aránytalan adókvetések miatt több cséplőgéptulajdonos beadta iparát. Mindebből azonban végeredményben a gazdának van kára, mert az alacsonyabb áru gabonából több cséplési vámot kell fizetni, a drágább benzint, olajat és petróleumot is csak a gazda fizeti meg végeredményben. — Helyenként csépeletlenül fogják a gabonát takarmányoztatni a gazdák. Előreláthatólag a cséplés nem fog simán lezajlani Erdélyben. Az aratás és cséplés ideje rohamosan közeledik, de a bajok orvoslására még nem láttunk intézkedést ezideig.

„Agraria“ címen Nagyenyeden egy gazdasági szövetkezet alakult. A szövetkezet célja a magyar kisgazdák részére gazdasági gépek, eszközök, anyagok olcsó áron való közvetítése és a kisgazdák állathibosításának megtervezése. Az új szövetkezet ügyvezető elnöke dr. Szentiványi Árpád, a nagyenyedi Hangya Központ tisztviselője, hivatalos helyisége pedig ezidőszerint: dr. Müller Zoltán ügyvédi irodája.

**Kolozsváron növénynevelési állomás** épül a gazdasági akadémia mellett. Az állomás építése nyolcmillió lej költséggel épül, az építéshez az idén hozzáfognak.

**Gazdanap Etéden.** Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylet pünkösdi másodnapján Etéden gazdanapot tartott. A református templom előtti téren az etédi és a környékbéli községekből összegyűlt nagyszámú gazdaközönség előtt elsőnek *Sz. Szakács Péter* elnök beszélt, üdvözölte a gazdaközönséget és fejtegette azon nehézségeket, amikkel a gazdaközönségnek küzdenie kell, s amelyek a gazdaközönség érdekévé teszik, hogy a jelenlegi nehéz időkben mint egy ember tömörüljön az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylet zászlója alá. Majd külön előadás keretében a gyümölcstermelés, a tűz-, jég-, állat- és az életbiztosítás fontosságáról beszélt. *Debiczy Béla* a sertésnevelésről, *Lakatos Tivadar* a baromfi-nevelésről tartott előadást, s utóbbi felhívta a gazdákat, hogy Udvarhelyen járjukban a közkórház szomszédságában levő, mintaszerű baromfi-telepet és méhészetét látogassák meg. *Id. Siklody István* alelnök a jelenlegi gazdasági helyzetet, s a gazdátársadalom érdekében szükségesnek mutató teendőket fejtegette. *Sz. Szakács Zoltán* a föld munkálási módjairól s a szarvasmarha-nevelésről tartott nagy figyelemmel hallgatott előadást. Az előadások közben *Nagy András* gazdaifjú gazdasági vonatkozású verset szavalt, ugyancsak *Bertalan Ilona* gazdaleány szavalt a „Székelygazda” című verset. Az egyes előadásokat a gazdaközönség élénk hozzászólásokkal kísérte. A gyűlés felkérte a Gazdasági Egyletet, hogy járjon közben a kormánytól a gazdák helyzetének javítása érdekében, amit az okszerűtlen kormányintézkedések megváltoztatásával lehetne elérni, különösen pedig, hogy a kamatlábat szállítsa le, hozzon olcsó pénzt a zországba, a kivételes vasúti kedvezéseket törölje el, a gazdák adóterheit mérsékelje; a gazdasági cselédeket a betegsegélyező pénztár kötelékéből vegye ki; a szarvasmarhák és sertések száj- és köröm-fájását, s a sertésorbáncot és sertésvészét az egész ország területén nyomja el; a kétségtelenül egészséges teheneknek tuberkulózis ellen való oltását tiltassa meg; az indokolatlan oltás költségei alól a gazdákat mentse föl. A gyűlés, úgy amint kezdődött is, egyházi ének eléneklésével végződött. A gazdanap ünnepélyességét és szeretetteljességét emelte az a körülmény is, hogy a délelőtti istentisztelet közben tartotta esküvőjét egy ifjú gazdapár: *Bertalan Lajos* és *Nagy Julianna*. Az egyesület küldöttségét *Somodi Ferenc* gazda látta vendégül, igaz székely vendégszeretettel.

Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizgalmat, gyomorégést, odaszurást, mellszorulást és szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi „FERENC JÓZSEF” keserűvizet. Gyomor- és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a FERENC JÓZSEF viz remek természetalkotta hashajtó. A FERENC JÓZSEF keserűviz gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben kapható.

### Eladó gyümölcsös beltelek.

Cluj-kolozsvári vasúti állomás közelében, igen szép fekvésű, pormentes, napos helyen 4 holdas gyümölcsös beltelek, 6 szobából és melléképületekkel álló, villafellegű, adómentes, beköltözhető új épülettel, 6 marhára istálló, takarmány, 80–100 méhes család elhelyezésére alkalmas helyiséggel, egyéb gazdasági épületekkel, házi vízvezetékkel eladó. — Méhészetre, lehenészetre, esetleg szanatoriumnak is alkalmas. — Állami iskola 3 perc távolságra. Értekezhetni C. Reg. Ferdinand (Ferenc József-út) 55. emelet, ügyédi irodán déli 12–2 óra között.

**Minisztertanácsi jegyzőkönyvvel léptetik életbe a tojásstandardizálási törvényt.** A tojásexport szabályozására a parlament által megszavazott törvény a Hivatalos Lap május 16-i számában jelent meg és a következőket tartalmazza: Tojásexporttal foglalkozhat bármely Romániában bejegyzett cég, termelőszövetkezet; továbbá a mezőgazdasági szindikátusok, amelyek a Mezőgazdasági Szindikátusok Központi Szövetsége keretén belül működnek. A törvény kétféle export-tojást különböztet meg és pedig standardizált és nem standardizált tojást. Standardizált tojásoknak tekintendők a külkereskedelmi intézet által előírt módon lebélyegzett, szortírozott és szállított tojások. A standardizálatlan tojás exporttiltelke négyeszerre nagyobb, mint a standardizált tojásé. Az esetben, ha a standardizált tojás az év bizonyos szakában vámentesen exportálható, úgy a standardizálatlan tojás kiviteli vámja legalább egy lej darabonként. A tranzit tojásra, a magán személyek által külföldre vitt tojásra, hogyha ez utóbbi mennyisége nem haladja meg az 50 darabot, továbbá a határmenti tojásforgalomra a standardizálási törvény nem vonatkozik.

## PIAC.

A küszöbön álló gyapjuszefon valamivel kedvezőbb kilátások mellett indul. Külföldön az áresés megállott, sőt némi szilárdulás is észlelhető. A romániai piacon a kilátások gyengék. Racka-gyapju zsiros állapotban kb. 30 lejjel fog megindulni. A marhaszörületben bizonyos vontatottság mutatkozik. Az árak egyelőre nem változtak, de az átvevők nagyon szigorúan ragaszkodnak az előírt feltételekhez, ami sokszor áreszorítással jár.

## APRÓHIRDETÉSEK.

**APRÓHIRDETÉSEK ÁRA:** szavanként 4 lei Vastagabb betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lej

Földmives iskolát, tejjellenőri tanfolyamot, traktorkezelői és soffóri vizsgát végzett, 40 éves, román, 15 évi gyakorlattal állást keres. Csépár Ferenc levelével Ilia (Marosillye). 218

Ispánt vagy gazdatiszti állást keresek azonnali belépésre 18 évi gyakorlattal bíró egyén. Cim: Gyerkó Márton, Porcesti, pu. Alunis, jud. Mures. 283

Hunyad megyében Hátszeg vidékén egy circa 150 kath. hold területű birtok haszonbérbeadó szeptember 1-től. Cim a kiadóhivatalban. 320

Bérbe vennék 200–400 holdas birtokot. Cim a kiadóba.

FAISKOLÁK ÉS SZŐLŐ  
OLTIVÁNYTELEPEK R.T.



AMBROSI, FISCHER  
& CO  
AIUD, JUD. ALBA  
Catalog gratis

272

**Aki a Minerva Biztosító R. T.-nál biztosít, az közvetve az egyesületet is támogatja és így érdekeinek hathatósabb védelmét mozdítja elő.**

### Gazdák!

Vetésetek már javában fejlődik, miközben a szükséges tápanyagokat a talajból kivonja és erejét kiszívja.

Ezen tápanyagok legfontosabbika a

## FOSZFORSAV

melynek a talajban való mennyisége határozza meg a termés nagyságát.

**Hatása a gabonaneműeknél:**

az egyenletes kelésben,  
az erőteljes bokrosodásban,  
a szárnak erősödésében (a megdőlés megelőzésében), [gatlásában]  
a bőséges kalászképződésben,  
a tökéletes magképződésben,  
az érés siettelésében,  
a termés fokozásában nyilvánul meg.

Ezért idejében kell a foszforsav pótlására gondolni! Ezt elérjük, ha 16–18%-os könnyen oldódó

## szuperfoszfáttal

trágyázunk.

Alkalmazzunk holdanként 150 kilogrammot, mert ez

fokozza a mennyiséget,  
javítja a minőséget  
biztosítja a jövedelmezőséget!

**Szerezzük be idejében szuperfoszfát-szükségletünket!**

Kapható:

„Mărășești” „Phönix”  
S.A.R. pt. Industrii Chimice Bucuresti  
Calea Victoriei 29. szám.  
Fabrice de acid sulfuric și produse chimice S.A. Baia-Mare.

Szuperfoszfát és egyéb műtrágyázást terjesztő iroda, Cluj Str. Avram Iancu 3., Casuta postala 90. és az összes gyári képviselőknél. 321

**SULFAROL**  
KOLLOID KÉN

**BIZTOS HATÁSÚ PERMETEZŐ/SZERELÉSI HARMAT ÉS GYÜMÖLCSPENÉZS ELLEN FOKOZZA A BORDÓI-LEHATÁST. MINDEN 100 LITER BORDÓI-LEHÉRE FÉL KILOGR. SULFAROL.**

**CHINOIN**

**Kérjen ismertetőt a lerakatoktól:**

Schieb és Társa Cluj-Kolozsvár, Piața M. Viteazul 40. Hangya Központ és Fiókjai. — Mezőgazdák Kereskedelmi R.T. Arad. — Verkaufschalle Bistrița-Beszterce. — Spitz Mór Carei-Mare-Nagykároly. — Gazdasági Egyesület Dej-Dés. — Gazdák Szövetkezete Satu-Mare-Szatmár, Gen. Olteanu 8. — Carl F. Jickeli Sibiu-Nagyszében. — Dávid János gyógylár Tg. Mureș-Marosvásárhely. — Faicievici I. Timișoara-Temesvár, I. Reg. Ferdinand 8.

Főlerakat:

Frederic Spodheim & Co. București, Bd. Elisabeta 55. sz.